

Kiusaamisen ja väkivallan sekä
syrjinnän ja häirinnän
ehkäiseminen,
niiden tunnistaminen ja niihin
puuttuminen

www.oph.fi/ei-kaikelle-vakivallalle

Toimi kiusaamista, häirintää,
syrjintää ja väkivaltaa vastaan.

Ei kaikelle väkivallalle -kehittämistyön tausta

- Tavoitteena oli saada aikaan helposti saavutettava ja käytettävä, asiapitoinen (tutkimustietoon ja normeihin nojaava) sivusto ja materiaalit, jotka saavat aikaan ajattelun muutosta ja rohkaisevat toimimaan yksin ja yhdessä.
  - Hanke osa opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelmasta, toimenpide 5 <https://okm.fi/kiusaamisen-ehkaisemisohjelma> ja kansallista lapsistrategiaa, toimenpide 20 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163541>
- Kokonaisuus on tarkoitettu kasvatukseen ja koulutusalan ammattilaisille, kuten opettajille, rehtoreille ja johtajille sekä lasten ja nuorten huoltajille. Osa ohjeista ja muista materiaaleista on tarkoitettu myös opiskelijoille ja isommille oppilaille.
- Kehittämistyön suunnittelussa on tehty laajat kuulemiset Opetushallituksen verkostoissa, ja kehittämisen edetessä vuorovaikutus on jatkunut.
- Erikseen on tehty lasten ja nuorten kuuleminen.
- Työtä ohjasi tukiryhmä, jossa oli tutkijoita, järjestöjen edustajia ja muita yhteistyökumppaneita.

Muutama fakta

Lapsen ja nuoren kokema **kiusaaminen ja väkivalta sekä syrjintä ja häirintä** ovat totta.

Kiusaamista ja väkivaltaa, sekä syrjintää ja häirintää tapahtuu **eri syistä johtuen lasten ja nuorten kesken**. Moni on kohteena tai tekijänä, ja vielä useampi sivusta seuraajana.

Teot jäävät usein piiloon häpeän, syyllisyyden ja sosiaalisen aseman tavoittelun vuoksi.

Lapset ja nuoret kertovat eivät aina kerro näistä tilanteista aikuiselle. Kokemus siitä, että kertomisen myötä teot päättyvät, on liian vähän.

Vähemmistölapset ja –nuoret kokevat edelleen selvästi enemmän kiusaamista ja väkivaltaa kuin muut.

- Ulkomaalaistaustaiset, seksuaalivähemmistöt ja sukupuolivähemmistöt

Aikuisista pieni osa kohtelee lapsia ja nuoria huonosti tai käyttävät heihin väkivaltaa.

Lasten ja nuorten viesti sekä ammattilaisten vastuut

Lasten ja nuorten viesti on selkeä: on tunnistettava ja puututtava näihin tilanteisiin ja tekoihin, ja myös huolehdittava siitä, että lasten ja nuorten kokema kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta loppuvat heidän elämässään.

Avainhenkilöt kiusaamisen ja väkivallan sekä häirinnän ja syrjinnän ehkäisemisessä kouluissa, oppilaitoksissa ja varhaiskasvatuksessa opettajat ja rehtorit sekä johtajat

- Työ on opetus- ja kasvatustyötä, ja varhaisessa vaiheessa näiden ilmiöiden tunnistamista, lasten ja nuorten kasvun tukemista, sekä lasten sekä nuorten rohkaisemista niistä ilmoittamiseen.
- Edellytykset:
  - vaatii ymmärrystä lainsäädännössä annetuista velvollisuuksista ja oikeuksista, sekä tutkitusti todettujen ja yhtenäisten toimintatapojen käyttöä ja
  - käytännössä mahdollisuuksia kohdata jokainen lapsi tai nuori oppituntien ja työpäivän aikana
- Tilanteisiin puuttumisessa on oleellista varhainen yhteistyö kotien kanssa.

Kasvatusvastuu lapsesta on ensisijaisesti vanhemmilla/huoltajilla

- Avainhenkilöt kiusaamisen ja väkivallan sekä häirinnän ja syrjinnän ehkäisemisessä kotona ja vapaa-ajalla ovat **vanhemmat/huoltajat**
  - Huoltaja tukee lapsen koulunkäyntiä ja oppimista
  - Lasta ja nuorta pitää myös kotona rohkaista kiusaamisesta ja väkivallasta ilmoittamiseen
  - Huoltajan on myös tärkeää varhaisessa vaiheessa tunnistaa kiusaaminen tai väkivalta
- Osa kiusaamisen ja väkivallan, sekä syrjinnän ja häirinnän ehkäisy- ja puuttumistyöstä on **yhteistyötä** opiskeluhuoltopalvelujen, muun sosiaali- ja terveystoimen, kuten lastensuojelun, sekä myös tarvittaessa poliisin kanssa - nuorisotyötä ja muita toimijoita unohtamatta.

Kieliversiot

Säg nej till allt våld

- **Tänään:**
  - Videosarjassa on ruotsinkieli mukana, ja videot on myös tekstitetty ruotsiksi
  - Esite, juliste, ohjeet ja malliliite on käännetty ruotsiksi
  - Myös podcastit tullaan tekstittämään ruotsiksi
- Sivusto avataan ruotsiksi 21.2.2023
- Videot, esite ja juliste löytyvät myös englanniksi
- Esite löytyy myös kahdeksalla muulla kielellä

Palautekysely Ei kaikelle väkivallalle – kokonaisuudesta

- Auki kolme viikkoa 15.2.2023 asti
- <https://link.webpolsurveys.com/S/C088C52F53D0ED50>

Kiitos!

Riina Länsikallio

riina.lansikallio@oph.fi

Puh +358 29 533 1088, +358 50 574 9404

Toimi kiusaamista, häirintää,
syrjintää ja väkivaltaa vastaan.